

Declarații și inițiative legislative la o sută de ani de la Tratatul de la Trianon

Semnat între Puterile Aliate și Ungaria, la 4 iunie 1920, Tratatul de la Trianon – unul din mai multele tratate care au redefinit ordinea europeană la sfârșitul Primului Război Mondial – a stabilit includerea teritoriului Transilvaniei și a părții răsăritene a Banatului în cadrul României. Trecerea a o sută de ani de la semnarea Tratatului a fost marcată în Ungaria și în România în moduri cu posibile implicații asupra relațiilor dintre cele două țări și asupra statutului minorității maghiare din România. Două studii din acest număr al *Noii Reviste de Drepturile Omului* analizează evoluția problematicii româno-maghiare în contextul centenarului. Am apreciat că un contact cu litera și stilistica mesajelor unor decidenți politici asumate în acest moment istoric completează actuala atmosferă din jurul relațiilor dintre români și maghiari. În acest scop, documentarul reproduce un număr de declarații și documente asociate direct sau indirect cu Centenarul: Declarația Adunării Naționale a Ungariei privind declararea anului 2020 drept Anul coeziunii naționale, Declarația Ministerului Afacerilor Externe român privind „Anul Coeziunii Naționale”, Discursul comemorativ al Prim-Ministrului Viktor Orbán, Expunerea de motive și Legea pentru declararea zilei de 4 iunie Ziua Tratatului de la Trianon, Expunerea de motive și proiectul de lege privind consacrară zilei de 15 MARTIE ca sărbătoare a comunității maghiare din România (respins), Expunerea de motive și Legea pentru declararea lui Mihai Viteazul, Domn al Țării Românești și al Moldovei și Principe al Transilvaniei, martir și erou al națiunii române, Expunerea de motive și Legea pentru declararea personajelor istorice Horea, Cloșca și Crișan, martiri și eroi ai națiunii române și pentru comemorarea la data de 8 noiembrie a Martirilor Români de la Beliș.

Declarația Adunării Naționale a Ungariei privind declararea anului 2020 drept Anul Coeziunii Naționale

Budapesta, 18 iunie 2019

1. Adunarea Națională, sub aspectul responsabilității stabilite în Constituție și comemorând cei 100 de ani de la dictatul de pace semnat la data de 4 iunie 1920, care a dezmembrat teritoriul Ungariei istorice și a plasat o treime a națiunii sub autoritatea unor state străine, precum și ținând cont de nerezolvarea nici până astăzi a problemelor politice, economice, juridice și psihologice generate de dictatul de pace, dar totodată inspirându-se din credința maghiarilor din afara țării în dănuirea lor, și apreciind rezultatele politicii privind unificarea pașnică a națiunii peste granițe, lansate în anul 2010, declară anul 2020 drept Anul Coeziunii Naționale.

2. Adunarea Națională sprijină și promovează organizarea unor evenimente, comemorări în rândul maghiarilor care trăiesc în țara mamă, în Bazinul Carpatic și în lumea largă, precum și realizarea unor materiale didactice și a unor filme, care întăresc conștiința coeziunii maghiarilor peste granițele de stat, exprimarea și apărarea identității lor.

3. Adunarea Națională sprijină și promovează organizarea unor expoziții și conferințe, realizarea materialelor documentare, care prezintă lupta dusă pentru dănuire de către maghiarii din Bazinul Carpatic, precum și succesele culturale, spirituale, științifice și economice ale maghiarilor.

4. Adunarea Națională sprijină și promovează stabilirea noii colaborări central-europene care să respecte în mod egal principiul suveranității statelor și aspirațiile legitime privind identitatea comunităților naționale, prin care, spre avantajul tuturor statelor, națiunilor și comunităților naționale ale regiunii, poate fi depășită moștenirea din trecut a discriminării naționale, a privării de drepturi, a restricțiilor.

5. Această hotărâre intră în vigoare în a doua zi după publicarea ei.

Declarația Ministerului Afacerilor Externe privind „Anul Coeziunii Naționale”

București, 22.06.2019

Ministerul Afacerilor Externe a luat notă de decizia Adunării Naționale a Ungariei de a declara anul 2020 drept An al Coeziunii Naționale și de a marca astfel 100 de ani de la semnarea Tratatului de la Trianon, în data de 4 iunie 1920.

Ministerul Afacerilor Externe reiterează că orice încercare de rescriere a istoriei și de aducere în discuție a unor poziții revizioniste este inacceptabilă și nu se potrivește realității Europei secolului XXI sau ambițiilor de cooperare bilaterală stabilite prin Parteneriatul Strategic, *prin Tratatul de înțelegere, cooperare și bună vecinătate între România și Republica Ungară, semnat la Timișoara la 16 septembrie 1996 și prin apartenența comună*

la UE și NATO.

Ministerul Afacerilor Externe respinge ca nefondate justificările invocate pentru promovarea acestei declarații, din perspectiva României neexistând ”probleme politice, economice, juridice și psihologice create de acest tratat de pace, nerezolvate până în prezent”. Tratatul de la Trianon, care a stabilit, între altele, frontiera dintre România și Ungaria, nu reprezintă o problemă care să reclame rezolvare, astfel precum încearcă sistematic să acrediteze autoritățile de la Budapesta și nici nu reprezintă o tragedie astfel precum se notează în textul actului adoptat de Parlamentul Ungariei. Acest tratat este un element esențial al realității geopolitice actuale la nivel european, fiind parte a sistemului tratatelor de pace semnate în cursul anului 1919 care a pus capăt Primului Război Mondial – adevărata tragedie de la începutul secolului trecut care a curmat aproximativ 19,000,000 de vieți – și care a permis nașterea și consolidarea unor state naționale în regiune, inclusiv Ungaria. Ungaria, parte la acest Tratat, are obligația de a-i respecta întocmai prevederile și de a le executa cu bună credință, conform principiilor de bază ale dreptului internațional.

România nu contestă dreptul Ungariei de a stabili prin lege modalități de marcare a momentelor istorice semnificative din istoria sa, dar, nu poate accepta ca astfel de manifestări să pună în discuție sistemul tratatelor internaționale care au stat la baza configurării Europei de astăzi sau să chestioneze, direct sau indirect, modul în care România respectă drepturile cetățenilor săi de etnie maghiară, pentru a alimenta retorica apartenenței acestora la o națiune distinctă, nostalgică, definită în frontiere fictive și captivă unor idealuri istorice pe care Europa le-a depășit prin crearea Uniunii Europene. România și Ungaria trebuie să lucreze împreună la consolidarea acestui proiect al păcii, garant al promovării drepturilor și libertăților fundamentale și al prosperității societăților, iar fundamentele politico-juridice ale relației bilaterale pornesc de la această viziune comună.

România este profund atașată respectului pentru drepturile omului, inclusiv ale persoanelor aparținând minorităților naționale în conformitate cu normele internaționale și standardele în domeniu, reflectate, de altfel, și în Tratatul de înțelegere, cooperare și bună vecinătate între România și Republica Ungară, semnat la Timișoara la 16 septembrie 1996.

Ministerul Afacerilor Externe subliniază, și în acest context, interesul autentic al statului român de a asigura, prin toate politicile sale, ca parte a bunei guvernări, protejarea și promovarea drepturilor identitare (lingvistice, religioase, culturale, etnice) ale tuturor persoanelor aparținând minorităților naționale de pe teritoriul său și consolidarea dialogului interetnic.

România a definit în ultimele decenii, cu implicarea fundamentală a membrilor minorităților naționale ce locuiesc pe teritoriul său, un sistem avansat, un sistem model, de protecție a drepturilor acestora, având la bază ideea de diversitate culturală și de interculturalitate, condiție esențială pentru edificarea unei societăți integrate bazate pe cunoașterea și pe respectul reciproc.

În considerarea celor de mai sus, Ministerul Afacerilor Externe reiterează angajamentul ferm al României de a construi o relație bilaterală solidă, pragmatică, bazată pe respect reciproc și orientată spre viitor în beneficiul cetățenilor români și ungari indiferent de

etnie, având așteptări similare de la partea ungară.

Informații suplimentare

Tratatul de la Trianon a fost semnat la data de 4 iunie 1920 între Puterile Aliate învingătoare în Primul Război Mondial și Ungaria, în calitate de stat succesor al Imperiului Austro-Ungar, stat învins în Primul Război Mondial. Tratatul a fost semnat în Palatul Marele Trianon de la Versailles de către 16 state aliante (inclusiv România), pe de o parte, și de Ungaria, de altă parte.

Tratatul a intrat în vigoare la 26 iunie 1921.

Tratatul a fost semnat pentru a stabili frontierele noului stat Ungaria cu vecinii săi: Austria, Regatul Sârbilor, Croaților și Slovenilor (stat devenit ulterior Iugoslavia), România și Cehoslovacia. Tratatul de la Trianon a făcut parte din seria tratatelor încheiate la finalul Primului Război Mondial, celelalte fiind tratatele de pace încheiate de Puterile Aliate cu Germania (la Versailles, în 28 iunie 1919), Austria (la Saint Germain en Laye, în 10 septembrie 1919), Bulgaria (la Neuilly, în 27 noiembrie 1919) și cu Turcia.

Discursul comemorativ al Prim-Ministrului Viktor Orbán¹

6 iunie 2020, Sátoraljaújhely

TRATATUL DE LA TRIANON

Știm care este situația. Știm și situația dureroasă a Calvarului Ungar în Sátoraljaújhely.

Și totuși urmăm Calea Crucii din nou. Căutăm o soluție, confort, speranță și încurajare. Știm că nu le putem găsi decât la capătul Căii. Numai aici și numai așa ne putem ridica deasupra durerii.

Trebuie să ne ridicăm acolo unde totul este iluminat și totul are sens. Ne îndreptăm spre o culme de unde putem vedea viitorul. De aceea suntem aici astăzi.

Pentru unguri, orizontul istoric se află la o înălțime de un mileniu. De la o astfel de înălțime poți privi în jur, de la o astfel de înălțime poți vedea departe.

Kassa la dreapta, Szatmárnémeti de cealaltă parte, în spatele nostru Munkács.²

Dacă privim nu cu ochii ci cu inima, putem vedea chiar mai departe. În trecut, până la începutul timpului.

Vedem sute de triburi nomade ale marii stepe care dispar și pier în negura istoriei. Vedem că noi ungurii nici nu am dispărut, nici nu am pierit, ci ne-am construit patria în cercul de popoare latine, germanice și slave, păstrându-ne spiritul unic. Ne-am deschis inimile creștinismului, am auzit cuvântul lui Dumnezeu, l-am urmat și am făcut din el

1 Vezi <http://abouthungary.hu/speeches-and-remarks/primeminister-viktor-orbans-commemoration-speech-trianon/>

2 Kassa, astăzi orașul Košice din Slovacia, a fost bombardat pe 26 iunie 1941 de către un avion bănuțat a fi sovietic. Motivând atacul, a doua zi, Ungaria a declarat război URSS. Szatmárnémeti, astăzi Satu Mare, a fost centrul Ținutului Szatmár din Ungaria. În anul 1910, populația Ținutului era formată din maghiari (67.7%), români (30,2%) și germani (1.7%). Munkács, astăzi Mukachevo, a fost capitala comercială a regiunii transcarpatice a Ucrainei, cu o importantă comunitate maghiară (n.tr. – Cristina Andreescu)

fundația statului nostru. Cum este scris, „Aduceți-vă aminte că toți oamenii se nasc la fel, și numai umilința vă ridică, și doar mândria și ura vă trage în jos”. Țara noastră a stat pe aceste fundații până în ziua de azi.

Am respins atacurile imperiilor vestice unul după altul. Ne-am revenit după loviturile devastatoare ale păgânilor de la est. Am reușit ceea ce celelalte popoare ale stepei nu au putut. Am luptat, ne-am organizat, ne-am adaptat și ne-am păstrat locul în Europa.

Timp de patru sute de ani, echivalentul a patru Trianoane, Ungaria a fost un stat puternic și independent.

Apoi timp de trei sute de ani, trei Trianoane, am luptat împotriva Imperiului Otoman. În Balcani, apoi la granița noastră de sud, și în sfârșit în inima Bazinului Carpatic. Și deși Buda a fost în mâinile turcilor pentru un Trianon și jumătate, nu au putut să treacă prin noi.

Apoi, după două sute de ani, două Trianoane de rebeliuni și lupte pentru libertate eșuate, am intrat în secolul douăzeci ca națiune parteneră a unui mare imperiu european.

Dragi domni și doamne!

Deși sute de mii de unguri au căzut pe câmpurile de luptă de-a lungul secolelor, întreaga lume a putut să vadă că nici gloanțele, nici săbiile nu au putut să distrugă națiunea ungară. Chiar dacă suntem doborâți la pământ, ne ridicăm iarăși și iarăși.

Tocmai am trecut pe lângă Piața Mamelor Ungare. În Calvarul Ungar, femeile ocupă un loc special. Pe bună dreptate, pentru că femeile au remediat întotdeauna pierderile noastre.

Uneori ne-au dat soldați care să ne apere țara, alteori au dat țării armate de meșteșugari care au construit națiunea. Întotdeauna ne-au dat ce am avut nevoie. Datorită femeilor noastre, arta supraviețuirii și construirea națiunii este în genele noastre. Lor le datorăm faptul că suntem campionii europeni ai supraviețuirii. Glorie femeilor ungare!

Dragi participanți la comemorare!

Nu am devenit o provincie germană, sau un vilaiet turc, sau o republică sovietică.

Dovada de neșters, biserici și catedrale, orașe și municipii și piețe încă stau în picioare peste tot în ziua de azi. Ele proclamă că noi ungurii suntem o mare națiune, care construiește o cultură și organizează un stat.

Dragi participanți la comemorare!

În sfârșit, Ungaria istorică milenară a fost înjunghiată în spate de conspirațiile din Budapesta. Armata sa a fost paralizată și desființată, singurul om politic capabil să salveze națiunea a fost asasinat, țara a fost predată inamicilor noștri, și guvernul a fost înmânat bolșevicilor.

Vestul a violat granițele milenare și istoria Europei Centrale. Ne-au forțat să trăim între granițe ce nu pot fi apărate, ne-au furat bogățiile naturale, ne-au separat de resursele noastre, și ne-au transformat țara într-o închisoare a morții. Europa Centrală a fost redesenată fără interes pentru morală, la fel ca granițele Africii și ale Orientului Mijlociu. Nu vom uita niciodată că au făcut asta.

Și când am crezut că nici aroganții francezi și britanici, nici ipocritul imperiu american nu puteau să decadă mai mult de atât, ne-am înșelat. După al doilea Război Mondial am fost aruncați comuniștilor fără nici o durere de inimă. Răsplata polonezilor, cehilor

și slovacilor a fost aceeași ca și pedeapsa noastră. Să fie aceasta o lecție eternă pentru popoarele Europei Centrale!

Dragi domni și doamne!

Mulți au vrut să îngroape Ungaria. Au fost cei care au vrut să lase Germania fără un aliat, au fost cei care au vrut să se răzbune pe habsburgi, au fost cei motivați de profit, și au fost cei care au urât întotdeauna ungurii. S-au strâns împreună ca să ne facă să dispărem de pe fața pământului. Dar suntem un popor încăpățânat, și nu am fost niciodată dispuși să participăm la propria noastră înmormântare.

Strămoșii noștri nu au renunțat nici ei. Nu au îngenușiat și nu au cerut îndurare. Am rămas în picioare și am îndurat. Am îndurat orașele-vagon, lagărele naziste, gulagul sovietic, deportările, Cehoslovacia, Iugoslavia și Ceaușescu.

Astăzi, nu mai există nici Cehoslovacia, nici Iugoslavia și nici Uniunea Sovietică. Nu mai există imperiile britanic și francez. Și ce a mai rămas din ele se răsucește în strănsoarea multiculturală a coloniilor lor răzbunătoare.

Nici cei mai puternici nu pot evita judecata istoriei. Și așa cum este adevărat că cele care sunt menite să fie împreună vor crește împreună, tot astfel cele care nu aparțin împreună se vor destrăma. Au zis bine acum un secol: noi vom fi la înmormântarea celor care au vrut să ne pună în mormânt.

Noi ungurii, pe de altă parte, vom rămâne aici, indiferent de cum bate vântul. Rămânem pentru că suntem acasă. Suntem acasă și de aceea rămânem.

Ungurii se contractă și dilată la fel ca o inimă, dar am trăit o mie și o sută de ani în locul pe care l-au ales marii noștri fondatori. Apărăm Bazinul Carpatic cu demnitate, ceea ce este și misiunea noastră. Fiecare nou copil ungar este și un nou gardian. Nu tăiem, chinuim, sau vindem, ci păstrăm Bazinul Carpatic.

Trebuie să trăim cu singuranța de sine și atitudinea unei națiuni care știe că a dat mai mult lumii decât a primit de la aceasta. Reușitele noastre ne dau dreptul să ne continuăm istoria. Și azi trebuie să știm că am avut și granițe mai rele și totuși suntem aici.

Dragi participanți la comemorare!

În loc de Cehoslovacia și Iugoslavia, avem slovaci, sloveni, croați și sârbi. Suntem bucuroși să construim un viitor comun cu Slovacia, Serbia, Croația și Slovenia, țări mândre de identitatea lor națională. Istoria a dat șansa, poate ultima, popoarelor din Europa Centrală de a începe o nouă eră, de a se apăra împotriva pericolului de la vest și de la est, și de a răzbate împreună.

În ultimii zece ani, am demonstrat vecinilor noștri că dacă vitalitatea fragmentelor naționale ungare se comasează, este bine nu numai pentru noi, ci și pentru ei. Doar statele au granițe, națiunile nu au. Aceasta este legea. Unii au înțeles asta și alții nu. Cei care încă nu au înțeles ar fi bine să se grăbească pentru că nu mai au mult timp la dispoziție.

Dragi domni și doamne!

Avem un mileniu de istorie în spate, așa că transcendem limitele momentului actual. Vedem Bratislava în Pozsony și Cluj în Kolozsvár. Le vedem pentru că privim lumea într-o manieră ungurească. Ne vedem patria acolo sus, dar o vedem și sub firele de iarbă. Dacă privești ungurește, accepți că slovacii vor fi slovaci și românii vor fi români. Vedem în vecinii noștri ceea ce ne separă, dar și ceea ce ne leagă. Cel care privește lumea ungurește,

vede prin ochii Sfântului Ștefan.

A vedea secolul 21 prin ochii Sfântului Ștefan înseamnă că vrem să facem ceva măreț din Bazinul Carpatic alături de popoarele care trăiesc lângă noi.

Astăzi am devenit iarăși cea mai populată țară din Bazinul Carpatic. Nu am mai fost atât de puternici de secole. Construim poduri și căi ferate până la Belgrad, și autostrăzi până la Kassa. Forța noastră gravitațională politică, spirituală, economică și culturală crește zi de zi. Revenirea ungarilor a început. Comparativ cu Europa de Vest, suntem o insulă de pace și securitate. Pentru a rămâne una, noua armată ungară este și ea clădită cu rapiditate.

Puterea este acompaniată de responsabilitate, și ne dăm seama de povara responsabilității noastre. Secolul de carantină de după Trianon, era secolului de solitudine s-a sfârșit. Este însuflețitor că avem din nou aliați, că avem vecini buni, și putem să ne pregătim pentru viitor împreună.

Dragi participanți la comemorare!

Nici o altă națiune din lume nu ar fi putut să îndure un astfel de secol. Dar noi suntem încăpățânați, tenace și plini de resurse, așa că nu doar am rezistat ci astăzi învingem din nou. De aceea ne exprimăm recunoștința sinceră și înalta noastră apreciere pentru comunitățile noastre separate pentru secolul de rezistență și de loialitate față de națiunea ungară și patria sa.

Numai cei care au propriul lor Calvar pot deveni o mare națiune. Care știe ce înseamnă să înfrunte greutățile. Care trece testele. Înțelegerea adevărului nu înseamnă mai nimic fără putere.

Istoria nu este milostivă. Nu iartă slăbiciunea. Dacă nu ne ridicăm la înălțimea așteptărilor, suntem pierduți. Dacă cedăm în fața forțelor dezintegrării, suntem pierduți. Ungurii nu își mai pot permite luxul de a fi slabi. Nu putem avea decât ceea ce putem apăra. Aceasta este legea și acesta este destinul nostru. Prin urmare, pentru noi, fiecare meci continuă până câștigăm. De aceea istoria ungarilor nu s-a sfârșit la Mohács, Világos sau Trianon, și de aceea toate pietrele din coroana Sfântului Ștefan vor străluci din nou.

Dragi participanți la comemorare!

Următorul deceniu nu va fi unul de eclipse și pierderi, cu unul de prosperitate și construire a națiunii.

Lumea este în schimbare. Schimbările sunt tectonice. Statele Unite nu mai sunt singure pe tronul lumii, Eurasia se reconstruiește cu viteză maximă, cradrul Uniunii Europene trosnește, și acum ea speră să se salveze cu un *salto mortale*. Pământul se cutremură sub picioarele vecinilor noștri estici. Și Balcanii sunt plini de întrebări care au nevoie de un răspuns.

O nouă ordine este creată. În lumea noastră, în viețile noastre, mari schimbări ne bat la poartă.

Ne-am privit pierderile timp de secole ca pe un regres ce nu a putut fi preîntâmpinat. Chiar și în ultimul secol. În absența propriei noastre puteri, am așteptat o minunată armată salvatoare care să apară din negura legendelor și să schimbe destinul ungarilor.

Să privim istoria ultimului secol. Să înțelegem profunzimea schimbărilor din ultimul deceniu. Să nu ne fie teamă de ce vedem: noi suntem cei pe care îi așteptam. Da, noi

suntem cei care schimbăm destinul Ungariei.

Putem spera că generația noastră, a patra generație după Trianon, își poate îndeplini misiunea și poate duce Ungaria până la porțile victoriei.

Dar bătălia decisivă trebuie luptată de generația care vine după noi, a cincea generație după Trianon. Ei trebuie să facă ultimii pași. Cum este scris:

„Adună-ți puterile. Și în primul rând. Începe cu cel mai simplu lucru – Uniți-vă, Să creșteți într-un mod extraordinar, Să ajungeți la Dumnezeu, care este infinit”.

Nu va fi ușor și nu va fi simplu, dar va merita.

Vremuri minunate vă așteaptă.

Fiți gata, și pregătiți-vă în fiecare zi.

Ungaria înainte de toate, Dumnezeu deasupra noastră!

Trăiască Ungaria, trăiască ungurii!

Parlamentul României

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENAT

EXPUNERE DE MOTIVE

pentru declararea zilei de 4 iunie Ziua Tratatului de la Trianon

Tratatul de la Trianon a fost semnat la data de 4 iunie 1920 între Puterile Aliate învingătoare în Primul Război Mondial și Ungaria, în calitate de stat succesor al Imperiului Austro-Ungar, stat învins în Primul Război Mondial. Tratatul a fost semnat în Palatul Marele Trianon de la Versailles de către 16 state aliante (inclusiv România), pe de o parte, și de Ungaria, pe de altă parte.

Tratatul a intrat în vigoare la 26 iunie 1921 și este parte integrantă a sistemului de tratate de pace de la Versailles, care au pus capăt primei conflagrații mondiale și au confirmat de drept mutațiile intervenite în relațiile internaționale, după lungi ani de conflict.

Tratatul a fost semnat pentru a stabili frontierele noului stat Ungaria cu vecinii săi: Austria, Regatul Sârbilor, Croaților și Slovenilor (stat devenit ulterior Iugoslavia), România și Cehoslovacia. Tratatul de la Trianon a făcut parte din seria tratatelor încheiate la finalul Primului Război Mondial, celelalte fiind tratatele de pace încheiate de Puterile Aliate cu Germania (la Versailles, în 28 iunie 1919), Austria (la Saint Germain en Laye, în 10 septembrie 1919), Bulgaria (la Neuilly, în 27 noiembrie 1919) și cu Turcia.

Tratatul de la Trianon a însemnat nu doar consfințirea juridică a revenirii Transilvaniei la Patria Mamă, România, ci și confirmarea drepturilor politice și civile ale românilor care constituiau populația majoritară în acest teritoriu.

De asemenea, Tratatul de la Trianon a consacrat realizarea dreptului la autodeterminare al popoarelor din Imperiul Austro-Ungar, care a permis națiunilor care trăiau în acest imperiu să-și formeze, după Primul Război Mondial, propriile state naționale.

Tratatul reprezintă unul dintre instrumentele juridice fundamentale care guvernează desfășurarea relațiilor bilaterale româno - ungare. Respectarea prevederilor sale - și a celorlalte norme ale dreptului internațional relevante - este o condiție sine qua non a dezvoltării relațiilor dintre cele două state, în conformitate cu valorile unei Europe unite, a libertății, democrației, statului de drept și a solidarității. Astăzi, aproape toate statele succesoare ale Imperiului Austro-Ungar sunt membre ale Uniunii Europene. România și Ungaria au o relație de Parteneriat Strategic și sunt

parte integrantă a aceluiași sistem durabil de alianțe și contribuie împreună la construcția europeană actuală, care a dovedit că este capabilă să asigure condițiile optime de conviețuire pașnică în Europa.

Tratatul de la Trianon constituie un document politic și juridic de o importanță deosebită pentru națiunea română și un element esențial al realității geopolitice actuale la nivel european.

Pe de altă parte, în perioada recentă se înregistrează o serie de încercări de a impune o viziune distorsionată în ceea ce privește semnificația Tratatului de la Trianon. Orice încercare de rescriere a istoriei, de aducere în discuție a unor poziții revizioniste, nu poate fi acceptată astăzi, în Uniunea Europeană.

Având în vedere imperativul constant de a marca data semnării Tratatului și de a sublinia locul în istorie al acestui document, precum și de a combate tentativele de a impune o viziune denaturată a semnificației Tratatului, apreciem oportun declararea datei de 4 iunie ca Ziua Tratatului de la Trianon. Am propus utilizarea formulei cunoscute în cercetarea istorică și în conștiința civică, respectiv Ziua „Tratatului de la Trianon”, chiar dacă denumirea formală a actului este Tratatul de pace între Puterile Aliate și Asociate și Ungaria.

Propunerea legislativă urmărește declararea zilei de 4 iunie ca Ziua Tratatului de la Trianon și reglementarea măsurilor adecvate pentru marcarea corespunzătoare a acestei zile la nivel național și local. Reglementarea urmează modelul oferit de alte acte normative care marchează celebrarea unor momente simbolice, cum ar fi, cu titlu exemplificativ, Legea nr. 177/2013 privind declararea zilei de 14 mai Ziua dreptului internațional umanitar, publicată în M. Of. nr. 349 din 13 iunie 2013 sau Legea nr. 96/1998 privind proclamarea Zilei Drapelului Național, publicată în M. Of. nr. 90 din 22 mai 1998. Astfel, se propune ca, pentru marcarea Zilei Tratatului de la Trianon să se organizeze, la nivel național sau local, o serie de manifestări cultural-educative și științifice consacrate conștientizării semnificației și importanței Tratatului de la Trianon. Totodată, se propune stipularea ca autoritățile administrației publice centrale și locale să acorde sprijin pentru desfășurarea acestor manifestări. De asemenea, propunerea legislativă stipulează arborarea drapelului României la data de 4 iunie, de către autoritățile administrației publice centrale și locale.

Față de cele expuse mai sus, propunem spre dezbatere și adoptare această inițiativă legislativă.

În numele inițiatorilor,

Senator Titus CORLĂȚEAN

Senator Șerban NICOLAI

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

LEGE

pentru declararea zilei de 4 iunie *Ziua Tratatului de la Trianon*

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Art. 1. – Se declară ziua de 4 iunie *Ziua Tratatului de la Trianon*.

Art. 2. – (1) În scopul marcării Zilei Tratatului de la Trianon se organizează, la nivel național și local, manifestări cultural – educative și științifice consacrate conștientizării semnificației și importanței Tratatului de la Trianon.

(2) Autoritățile administrației publice centrale și locale pot sprijini material și logistic, din bugetele proprii, organizarea și desfășurarea manifestărilor prevăzute la alin. (1).

(3) Instituțiile publice, din fonduri proprii, precum și organizațiile neguvernamentale și reprezentanții societății civile pot sprijini manifestările organizate de către autoritățile administrației publice centrale și locale.

Art. 3. – (1) Guvernul și autoritățile administrației publice centrale și locale vor lua măsurile necesare pentru ca în această zi să fie arborat drapelul României, în conformitate cu prevederile Legii nr.75/1994 privind arborarea drapelului României, intonarea imnului național și folosirea sigiliilor cu stema României de către autoritățile și instituțiile publice, cu completările ulterioare.

(2) Societatea Română de Radiodifuziune și Societatea Română de Televiziune, în calitate de servicii publice, vor include în programele lor emisiuni ori aspecte de la manifestările dedicate acestei zile.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

p. PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR

p. PREȘEDINTELE
SENATULUI

FLORIN IORDACHE

**ROBERT – MARIUS
CAZANCIUC**

București,
Nr.

Expunere de motive

Anul 1848 este un an în care, în Europa, începe o luptă pentru idealuri și țeluri comune. Revoluția franceză și perioada premergătoare acesteia, de la sfârșitul secolului XVIII, lansează o serie de idei care vin să aducă o nouă gândire în relația om și societate. Idealurile lansate ca Liberté, Égalité, Fraternité se regăsesc la toate popoarele, mai în toate revendicările pașoptiste. În revoluția franceză prin documentele adoptate **Liberté** în Declarația Drepturilor Omului și ale Cetățeanului (în franceză *Déclaration des Droits de l'Homme et du Citoyen*) apare ca teză în punctul VI: „Libertatea este de a face tot ceea ce nu face rău altora: astfel, dreptul fiecărui om nu are limite, cu excepția acelor care asigură celorlalți membrii ai societății exercitarea aceluiași drepturi. Aceste limite pot fi determinate numai prin lege.” **Égalité** însemna simplu că toți cetățenii sunt egali în fața legii. **Fraternité**, în preambulul constituției a III-a din 1795 era trecut: „să nu faci nimănuia ceea ce nu vrei să facă cineva cu tine; să faci bine în așa fel altuia, cum ți-ai dori sieși”.

În 15 martie 1848 un grup de tineri, în frunte cu poetul Petőfi Sándor, au formulat o serie de revendicări bazate pe principiile amintite ale revoluției franceze, chiar mai mult au pus accent pe egalitate, inversând ordinea inițială în Égalité, Liberté, Fraternité, în limba maghiară Egyenlőség, Szabadság, Testvériség (Egalitate, Libertate, Fraternitate). Proclamația care conține aspirațiile revoluționarilor maghiari începe prin a declara: **Ce dorește națiunea maghiară și continuă imediat cu răspunsul Să fie pace, libertate și înțelegere.** Revendicările prefigurau lumea modernă, astfel se dorea printre altele libertatea presei, desființarea cenzurii, egalitate în fața legii în chestiunile civile și religioase, egalitatea în fața impunerilor fiscale, desființarea iobăgiei, curte cu jurați, pe baza egalei reprezentativități iar deținuții politici să fie eliberați.

Primăvara pașoptistă europeană aduce o solidaritate extraordinară. Ordinea feudală este înlăturată iar imperiile trebuie să adopte reforme în favoarea propriilor cetățeni, chiar dacă rând pe rând revoluțiile sunt înfrânte. Pașoptiștii maghiari solidarizează cu mișcările revoluționare din toată Europa și militează pentru aceleași idealuri ca și revoluționarii francezi, germani sau români. Din păcate, în continuare revoluția maghiară nu a reușit să ofere, în spiritul idealurilor comune, soluții concrete pentru celelalte națiuni din spațiul carpato-dunărean, iar în anul 1849 în urma intervenției imperiului țarist revoluția este înfrântă. Totuși, proiectul lansat în 15 martie 1848 a unit intelectualitatea maghiară cu cea europeană și i-a adus alături și pe gânditorii și erudiții români din acele vremuri. „Ziua de 15 martie a fost cea mai fericită zi din viața mea”, afirmase ulterior Gheorghe Barițiu. 15 Martie a fost momentul de excepție al tuturor, indiferent de naționalitate, religie, stare socială, iar disensiunile iscate ulterior din cauza abordării greșite a problemei naționale au fost eliminate și grație revoluționarului pașoptist Nicolae Bălcescu, târziu însă pentru a avea succes.

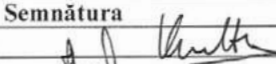

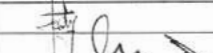
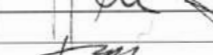
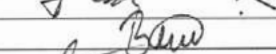
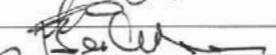
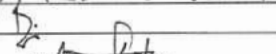

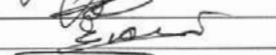

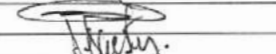
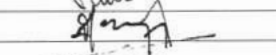
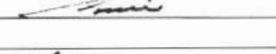
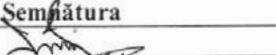

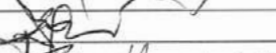
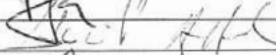
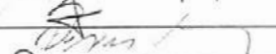

De mai mult de 25 de ani comunitatea maghiară din România sărbătorește liber idealurile comune ale revoluțiilor pașoptiste. În fiecare an înalții reprezentanți, demnitari ai statului român, președinți și prim miniștrii adresează un mesaj comunității maghiare cu ocazia zilei de 15 martie. După un sfert de secol putem spune că această zi, este un moment când cu toții căutăm să aducem în prim plan valorile conviețuirii, cu păstrarea propriei identități, sub egida unui efort solidar a tuturor celor

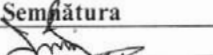

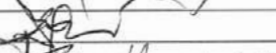
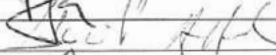
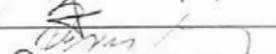

care doresc să apropie România de idealurile comune ale Europei contemporane. De fiecare dată, reprezentanții tuturor forțelor politice democratice ne sunt alături în 15 martie și sărbătorim împreună aceea zi de excepție care ne-a unit cândva prin idealuri și simțământe, și care, suntem convinși, ne poate uni și în continuare.

Parlamentul României a adoptat o serie de inițiative legislative prin care au fost declarate diverse momente istorice ca fiind ziua unor comunități, Legea 453/2006, Legea 14/2014, Legea 66/2006 sunt exemple în acest sens. Credem cu tărie că tradiția consacrată în acești 27 de ani, precum și cele expuse anterior prin care putem spune fără să greșim că și azi după 169 de ani de la 15 martie 1848, comunitatea maghiară din România are aceleași idealuri de Libertate, Egalitate, Fraternitate, ce au rădăcinile în revoluția franceză și care au fost completate cu doleanțele tineretului pașoptist maghiar: **Să fie pace, libertate și înțelegere.**

Având în vedere cele prezentate mai sus, vă supunem spre dezbateră și adoptare prezenta propunere legislativă.

Inițiatori,

Deputați	Semnătura
Kelemen Hunor	
Korödi Attila	
Márton Árpád-Francisc	
Szabó Ödön	
Ambrus Izabella-Agnes	
Antal István János	
Apjok Norbert	
Bende Sándor	
Benedek Zacharie	
Benkő Erika	
Biró Rózália-Ibolya	
Biró Zsolt-István	
Csép Éva-Andrea	
Csoma Botond	
Erdei Dolóczki István	
Farago Petru	
Kulcsár-Terza József-György	
Magyar Lóránd-Bálint	
Sebestyén Csaba	
Seres Dénes	
Vass Levente	

Senatori	Semnătura
Cseke Attila	
Tánczos Barna	
Császár Károly Zsolt	
Derzsi Ákos	
Fejér László-Ödön	
László Attila	
Novák Csaba Zoltán	
Verestóy Attila	
Turos Lóránd	

PARLAMENTUL ROMÂNIEI**CAMERA DEPUTAȚILOR****SENAT****LEGE****privind consacarea zilei de 15 MARTIE ca sărbătoare a comunității maghiare din România**

Art. 1. Se consacră ziua de 15 martie ca sărbătoare a comunității maghiare din România.

Art. 2.

(1) În localitățile unde trăiesc persoane aparținând comunității maghiare, autoritățile administrației publice locale și județene, instituțiile publice pot organiza manifestări cultural-artistice dedicate zilei de 15 martie.

(2) Fondurile necesare organizării manifestărilor prevăzute la alin. (1) pot fi asigurate din bugetele locale ale autorităților publice locale și județene și ale instituțiilor publice.

(3) Angajatorii acordă o zi liberă, în data de 15 martie, la cerere, persoanelor aparținând comunității maghiare pentru participarea la manifestările prevăzute la alin. (1).

Art. 3. Societatea Română de Televiziune și Societatea Română de Radiodifuziune pot transmite, în cadrul unor emisiuni speciale, aspecte de la aceste manifestări.

Această Lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea art. 75 și art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

**PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR****PREȘEDINTELE
SENATULUI**

EXPUNERE DE MOTIVE

Mihai Viteazul (n. 1558, Tîrgul de Floci sau Drăgoești - d. 9 august 1601, Cîmpia Turzii) a fost ban de Mehedinți, stolnic domnesc și ban al Craiovei, apoi domnitor al Munteniei și, pentru o scurtă perioadă în 1600, conducător de facto al tuturor celor trei țări care formează România de astăzi: Muntenia, Transilvania și Moldova.

Afirmat prin ampla campanie politică și militară de la sfârșitul secolului al XVI-lea, și-a câștigat prin luptă și sacrificiu locul în istorie, fiind recunoscut drept primul domnitor român care a conștientizat și acționat în ideea Unirii celor trei țări românești, reușind imposibilul în data de 27 mai 1600 – data Primei Uniri a celor Trei Țări Românești.

În momentul în care a pornit campania unirii, Mihai Viteazul era deja un om împlinit din punct de vedere material, fiind cel mai avut și puternic domnitor, politic și militar, din tot spațiul românesc. Acest element demonstrează că acțiunile sale au avut ca scop un ideal și principii motivate de întregirea poporului român sub o conducere autohtonă creștină și unitară.

Pentru o scurtă perioadă Domn al Țării Românești, Domn al Moldovei și Principe al Transilvaniei, Mihai Viteazul a fost asasinat în 1601 la comanda puterilor imperiale din regiune datorită avergurii pe care o dobândise și a simbolului ce devenise pentru români. Realizările sale dăinuiesc până astăzi, la 419 ani de la decesul său, el fiind amintit și omagiat în istoria din școli, numeroase opere literare românești, filme artistice și Imnul Național, drept un erou și martir al poporului român.

Propunem, prin prezenta motivare și proiectul de lege aferent, cu scopul de a sigila sentimentele deja imprimare în conștiința română, declararea voievodului Mihai Viteazul drept martir și erou al națiunii române, în semn de recunoaștere și respect pentru idealurile susținute și sacrificiul făcut.

ÎN NUMELE INIȚIATORILOR:

Natalia-Elena INTOTERO

Deputat în circumscripția electorală, nr.22 Hunedoara

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

LEGE

pentru declararea lui Mihai Viteazul, Domn al Țării Românești și al Moldovei și Principe al Transilvaniei, martir și erou al națiunii române

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Art. 1. - Se declară martir și erou al națiunii române Mihai Viteazul, Domn al Țării Românești și al Moldovei și Principe al Transilvaniei, pentru rolul marcant pe care l-a avut în săvârșirea Primei Uniri a poporului român și pentru curajul și sacrificiul său marcant în istoria României.

Art. 2. - Ceremoniile se vor desfășura anual în data de 27 mai și pot fi marcate de autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și de instituțiile publice de cultură din țară și din străinătate, prin organizarea unor programe și manifestări cu caracter cultural-științific.

Art. 3. - (1) Autoritățile administrației publice centrale și locale pot sprijini material sau logistic organizarea și desfășurarea programelor și manifestărilor prevăzute la art. 2, în limita fondurilor disponibile.

(2) Societatea Română de Radiodifuziune și Societatea Română de Televiziune, în calitate de servicii publice, pot include în programele lor emisiuni culturale ori aspecte de la manifestările dedicate acestei sărbători.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

**p.PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR**

**p. PREȘEDINTELE
SENATULUI**

FLORIN IORDACHE

ROBERT-MARIUS CAZANCIUC

București,
Nr.

EXPUNERE DE MOTIVE

Răscoala țărănească din Transilvania din 1784, numită și „Răscoala lui Horea, Cloșca și Crișan”, a fost una dintre cele mai semnificative revolte țărăniști iobage împotriva constrângerilor feudale. Răscoala a izbucnit pe 2 noiembrie și s-a încheiat la sfârșitul lui decembrie 1784, când capii răscoalei Vasile Nicula, Ion Oargă, și Gheorghe Crișan, cunoscuți popular sub numele Horea, Cloșca și Crișan, au fost capturați și executați de către autorități.

Mișcarea condusă de Horea, Cloșca și Crișan a avut un important rol în aprofundarea și cristalizarea conștiinței naționale a românilor din Munții Apuseni, cu serioase implicații în deceniile ce vor urma, contribuind la succesul revoluției române din Transilvania din anul 1848 și la Marea Unire din anul 1918.

Răscoala a avut un larg ecou pozitiv și în străinătate, fiind publicate broșuri, calendare, articole de presă, rapoarte diplomatice și gravuri privind liderii acesteia în puteri europene precum Regatul Portugaliei, Sfântul Imperiu Roman, orașele-stat din Peninsula Italică și în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, inclusiv în ziarul britanic „The Times” (1785), cea mai mare publicație de presă din lume în perioada respectivă.

Vasile „Horea” Nicula, Ion „Cloșca” Oargă, și Gheorghe Crișan, executați la sfârșitul lui decembrie 1784, și-au sacrificat bunăstarea și, în final, viața, pentru principiile țaranului român din vremea aceea. Aceleași idealuri aveau să fie centrale, decenii mai târziu, în societatea românească. Curajul celor trei, reprezentând dorința și lupta interioară a tuturor românilor pentru dezrobire și emancipare, a rămas un moment semnificativ în istoria României.

Propunem, prin prezenta motivare și proiectul de lege aferent, declararea personajelor istorice Horea, Cloșca și Crișan, drept martiri și eroi ai națiunii române, în semn de recunoaștere și respect pentru suferințele îndurate în numele ideilor nobile ale libertății.

ÎN NUMELE INIȚIATORILOR:

Natalia-Elena INTOTERO

Deputat în circumscripția electorală nr.22 Hunedoara

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

L E G E

pentru declararea personajelor istorice Horea, Cloșca și Crișan, martiri și eroi ai națiunii române și pentru comemorarea la data de 8 noiembrie a Martirilor Români de la Beliş

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Art. 1. - Se declară martiri și eroi ai națiunii române Vasile Nicula, Ion Oargă și Gheorghe Crișan, cunoscuți popular sub numele Horea, Cloșca și Crișan, pentru rolul, curajul, eroismul și sacrificiul lor din timpul răscoalei țărănești din anul 1784.

Art. 2. - Ceremoniile se vor desfășura anual în data de 2 noiembrie și pot fi marcate de autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și de instituțiile publice de cultură din țară și din străinătate, prin organizarea unor programe și manifestări cu caracter cultural-științific.

Art. 3. - Pentru a sublinia continuitatea sacrificiilor poporului român din Munții Apuseni și în tradiția eroilor martiri Horea, Cloșca și Crișan, la data de 8 noiembrie, se va comemora Ziua Martirilor Români de la Beliș.

Art. 4. - (1) Autoritățile administrației publice centrale și locale pot sprijini material sau logistic organizarea și desfășurarea programelor și manifestărilor prevăzute la art. 2, în limita fondurilor disponibile.

(2) Societatea Română de Radiodifuziune și Societatea Română de Televiziune, în calitate de servicii publice, pot include în programele lor emisiuni culturale ori aspecte de la manifestările dedicate acestei sărbători.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

**p.PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR**

**p. PREȘEDINTELE
SENATULUI**

FLORIN IORDACHE

ROBERT-MARIUS CAZANCIUC

București,

Nr.